

Öğretmenlerin Öğrenciler ve Veliler Tarafından Uğradıkları Yıldırma Yaşantılarının İncelenmesi¹

Investigation of Teachers' Mobbing Experiences by Students and Parents

Sayfa | 724

Emine BABAĞLAN , Prof. Dr., Yozgat Bozok Üniversitesi, emine.babaoglan@yobu.edu.tr

Zafer Yaşar TURAP , Psikolojik Danışman, MEB, zaferyasarturap@gmail.com

Geliş tarihi - Received: 12 Ağustos 2024
Kabul tarihi - Accepted: 21 Şubat 2025
Yayın tarihi - Published: 28 Nisan 2025

¹ Makale, 885057 numaralı "Öğretmenlerin Öğrenci ve Veli Kaynaklı Yıldırma Yaşantılarının İncelenmesi" isimli tezden üretilmiştir.

Babağlan, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 724-751.*

DOI. 10.51460/baebd.1532304

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Öz. Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından maruz kaldıkları yıldırma yaşantılarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda derinlemesine inceleme yapmak için nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni tercih edilmiştir. Araştırma 2023-2024 eğitim öğretim yılında, Samsun ilinde kamu okullarında görev yapan 20 öğretmenle yürütülmüştür. Veriler görüşme formuyla toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmenler; öğrenciler ve veliler tarafından yıldırma maruz kalmaktadırlar. Öne çıkan yıldırma davranışları; telefon aramaları ile rahatsız edilmek, telefon mesajları ile rahatsız edilmek, tehdit edilmek, şikâyet edilmek, iftiraya uğramak, suçlanmak, dedikodu yapılması, öğretmenliğinin sorgulanması ve dersi sabote etmek olarak görülmüştür. Yıldırmanın nedenleri; örgütsel ve kişisel nedenler olarak incelenmiştir. Öğretmenler; iletişim problemi olan, dedikoducu, bencil, psikolojik sorunları olan velilerin; öfke problemi olan, ders başarısı düşük, psikolojik sorunları olan öğrencilerin, yıldırma neden olduğunu söylemişlerdir. Öğretmenlere göre işini doğru yapmaya çalışmak yıldırmanın en önemli nedenidir. Yıldırmanın öne çıkan örgütsel sonuçları; motivasyon kaybı ve okula gitmek istememe olarak görülmüştür. Yıldırmanın öğretmenlere yansıyan sonuçları; aile içinde huzursuzluk, öfke problemi ve fiziksel yorgunluk olarak ortaya çıkmaktadır. Öğretmenler yıldırma ile baş etme yöntemi olarak; güçlü olmaya çalışmak, milli eğitim müdürlüğünden destek almak, sendikal ve hukuksal destek almak, iş arkadaşlarından destek görmek, rehberlik servisinden destek görmek gibi yollar kullanmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik taciz, Psikolojik yıldırma, Psikolojik şiddet, Zorbalık, Öğretmen

Abstract. The aim of this study is to examine the experiences of bullying faced by teachers from students and parents. To achieve this goal, a phenomenological design from qualitative research methods was chosen for an in-depth analysis. The study group consists of 20 teachers working in public schools in Samsun during the 2023-2024 academic years. The research data were collected with interview form. According to the research findings, teachers are subjected to bullying by students and parents. Prominent bullying behaviors include being disturbed by phone calls, being disturbed by text messages, being threatened, being complained about, being slandered, being blamed, being gossiped about, having their teaching questioned, and having their classes sabotaged. The causes of bullying were examined as organizational and personal factors. Teachers reported that parents with communication problems, those who gossip, are selfish, or have psychological issues, as well as students with anger problems, low academic success, or psychological issues, contribute to bullying. According to the teachers, trying to do their job correctly is the most important cause of bullying. The prominent organizational outcomes of bullying are loss of motivation and reluctance to attend school. The outcomes of bullying reflected in teachers include family unrest, anger problems, and physical fatigue. Teachers use various methods to cope with bullying, including trying to stay strong, seeking support from the Ministry of National Education, obtaining union and legal support, receiving support from colleagues, and seeking help from the guidance service.

Keywords: Bullying, Psychological harassment, Bullying in the workplace, Psychological violence, Teacher.

Extended Abstract

Introduction. Bullying involves aggressive behaviors that aim to psychologically and physically harm an individual in a systematic, ongoing manner. For these negative behaviors to be classified as bullying, they must persist for at least six months, with an average duration of fifteen months. The lasting negative effects typically emerge within 29-46 months (TBMM Parliamentary Research Commission, 2011). Bullying behaviors include criticism, reprimanding, disregarding ideas, avoiding communication, failure to acknowledge efforts, withholding information, gossip, verbal harassment, threats, excessive control and supervision, disturbing by phone, obstructing work, discrimination, and blaming (Tınmaz ve Yıldırım, 2023). The effects of bullying on employees can be categorized into psychological, physical, and social impacts. Psychological effects include unhappiness, anxiety, and depression; social effects include a desire for isolation and communication difficulties; and physical effects include fatigue and health problems (Işık ve İnegöl, 2023). The aim of this study is to reveal the mobbing behaviors that teachers, students and parents are exposed to, the reasons for mobbing, and the consequences of mobbing and the methods of coping with mobbing.

Method. This study was conducted using a phenomenological approach, a qualitative research. Participants were selected using criterion sampling and snowball sampling methods. The participants were 20 teachers, who reported experiencing bullying. A semi-structured interview form was chosen to obtain diverse and new insights in line with the study's objectives.

Results, Discussion and Conclusion. - Twelve of the twenty teachers interviewed said that they were intimidated by the parents and eight by the students. In this research, there are no teachers who were exposed to mobbing by parents and students at the same time. In the category of attacks on personal space, the notable codes are "being threatened" and "being complained about". The most striking code in the category of attacks on the professional field and the most repeated by teachers; There was a "questioning of his teaching ability". According to this research, teachers consider questioning their teaching skills as intimidation behavior. - Mobbing behaviors that teachers are exposed to; They are discussed in two categories: "attacks on personal space" and "attacks on professional space". The most recurring codes in the category of attacks on personal space are; "Being disturbed by phone calls" and "Being disturbed by phone messages". - The reasons for mobbing are discussed in two categories as "organizational reasons" and "personal reasons". Personal reasons category; It was examined in three subcategories: parent source, student source and victim source. The most frequently recurring and striking code in the organizational reasons category is; It emerged as "the school administration's inability to manage the process". The most striking code for reasons originating from the victim is; It can be said as "trying to do your job properly". - In this research, the consequences of mobbing emerged in two categories: "organizational consequences" and "personal consequences". In the organizational results category; Loss of motivation, not wanting to go to school, poor performance, disruption of the peace of the school, desire to quit work and changing schools. Personal results category; They are discussed in three categories: "social effects", "psychological effects" and "effects on physical health". In the social impacts category, the most frequently recurring code is "unrest within the family." The problem that teachers focus on most is the disruption of peace for the family. In the psychological effects subcategory; "anger problem" is the most frequently recurring code. Teachers said that they

could not control their anger as a result of the intimidation they experienced. In the sub-category of effects on physical health; Physical fatigue, sleep problems, deterioration of physical health, loss of appetite, and increase in smoking were codes. - In this research, methods of dealing with mobbing; they were discussed as “personal methods”, “official initiatives” and “social support”. In the personal methods category, the most frequently repeated code is; trying to be strong. Teachers against the intimidation they experience; they stated that they were trying to resist and stay strong. They stated that they tried to stand up to pressure, defend themselves against complaints, and not give in to threats. In the category of official initiatives; Codes such as receiving support from the Directorate of National Education, union support, legal support, and filing a criminal complaint have been created. When looking at the frequencies, it is noteworthy that the percentage of teachers resorting to these solutions is low. The codes discussed in the social support category are; Getting support from colleagues, guidance service support, school administration support, and family support codes are seen as important coping methods.

Giriş

Leymann (1996), örgütlerdeki psikolojik baskıyı, “iş yerinde psikolojik terör” olarak adlandırmıştır. İş yerinde psikolojik terör, çalışanı engellemek ya da yıpratmak amacıyla ortaya çıkan duygusal saldırılardır. Bu saldırılar ast-üst veya meslektaşlar arasında yaşanabilir. Leymann (1996), bu tür sistemli ve uzun süreli baskıları alan yazına, yıldırma (mobbing) adıyla kazandırmıştır. Matthiesen ve Einarsen (2007) yıldırma benzer bir şekilde tanımlamıştır. Bir veya bir veya birden çok kişinin; uzun süre ve düzenli şekilde, kişi veya kişilere rahatsızlık verici ve olumsuz davranışlarda bulunarak, onları savunmasız bırakma durumudur. Yıldırma; süreklilik içeren, sistemli bir biçimde çalışanı sindirme amacıyla, psikolojik ve fiziksel olarak zarar veren saldırgan davranışlardır. Olumsuz davranışlara yıldırma diyebilmek için bu davranışların en az altı ay devam etmesi gereklidir. Ortalama olarak on beş ay sürmektedir. Kalıcı olumsuz etkileri 29-46 ayda ortaya çıkmaktadır (TBMM Meclis Araştırma Komisyonu, 2011).

Yıldırma hakkında yapılan 65 araştırmanın incelendiği çalışmada; yıldırma en fazla maruz kalan grubun özel sektör çalışanları olduğu, ikinci sırada sağlık çalışanlarının ve üçüncü sırada ise eğitim çalışanlarının olduğu belirtilmiştir (Çivilidağ, 2015). Eğitim kurumlarda yaşanan yıldırmanın hem kuruma hem de eğitim çalışanlarına yönelik olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bu olumsuzluklar; okuldaki huzurun bozulması, verimliliğin azalması, öğretmenlerin motivasyonunun azalması, öğretmenlerde stres ve depresyona yol açması olarak sıralanabilir (Yüçetürk, 2012). Yıldırma yaşayan öğretmenler tayin isteyerek okullarından ayrılmak zorunda kalabilmektedirler (Şahin, 2022).

Yıldırma davranışları; gereğinden fazla iş yükü, tehdit, görüşlere saygı göstermeme, karar sürecine dahil edilmeme, çalışanlara güvensizlik gibi şekillerde ortaya çıkabilmektedir (Şahin, 2022). Eleştiri, azarlama, fikirleri dikkate almama, iletişim kurmaktan kaçınma, çabanın takdir edilmemesi, bilgi saklama, dedikodu, sözlü taciz, tehdit etme, aşırı kontrol ve denetim, telefonla arayarak rahatsızlık verme, iş yapılmasına engel olma, ayırım yapma ve suçlama, yıldırma davranışlarıdır (Tınmaz ve Yıldırım, 2023). Yıldırma kimin uyguladığı, yıldırmanın yönünü göstermektedir. Amir konumundaki kişi alt pozisyondaki kişiye; ast, üstüne veya aynı pozisyondaki kişiler birbirlerine yıldırma uygulayabilir (Cemaloğlu ve Ertürk, 2008). Herkes yıldırma mağduru olabilir. Bununla beraber kişiler; yıldırma uygulayan veya yıldırma karşı seyirci konumunda olabilir (Tınmaz, 2011).

Yıldırmanın nedenleri; örgütsel nedenler ve kişisel nedenler olarak ikiye ayrılmaktadır (Altunay vd., 2014). Örgütlerin bilinçli olarak kurdukları çalışma ortamı, liderlik biçimi, örgüt kültürü gibi özellikler, yıldırmanın örgütsel nedenleridir (Ceran ve Pınar, 2022). Kişisel hırs, kıskançlık, yetiştirilme tarzı, kariyer, aile ortamı, toplumun sosyo-kültürel yapısı, yıldırmanın kişisel nedenleri olarak ifade edilebilir (Karataş, 2023). Ekonomik nedenler, işsizlik oranlarının yükselmesi, çalışanların değersiz görülmesi, esnek üretim biçimlerinin oluşturduğu güvensizlik ortamı, yoğun iş temposu, çalışma saatlerinin fazlalığı, iş yerinde yıldırma zemin hazırlamaktadır (Türkiye Psikiyatri Derneği, 2023).

Yıldırmanın çalışanlar üzerinde etkileri; psikolojik, fiziksel ve sosyal olmak üzere, üç başlıkta ele alınabilir. Psikolojik etkileri; mutsuzluk, kaygı ve depresyon olarak, sosyal etkileri; yalnız kalmak isteme, iletişim kurmakta güçlük yaşama olarak, fiziksel etkileri; yorgun hissetme ve sağlıkla ilgili

sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır (Işık ve İnegöl, 2023). Yıldırımaya uğrayanlarda; öfke, uykusuzluk, ilgisizlik, depresyon, konsantrasyon kaybı, işe yabancılaşma, motivasyon kaybı, gerginlik, psikosomatik yakınmalar, çaresizlik hissi, mesai arkadaşlarına güvensizlik, verimde azalma ve işten ayrılma eğilimi görülmektedir (Kanık, 2023). Ek olarak bu durum çeşitli örneklemelerde travmatik deneyimlerle karakterize olarak bireylerin psikolojik iyi oluşlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Hilal vd., 2015).

Yıldırma, kurum çalışanlarında sağlığı, örgütü ve verimi olumsuz etkileyen ve yalnız bir nedene bağlı olmayan karmaşık bir süreçtir. Yıldırma; kişinin işindeki konumu, kişilik özellikleri ve örgütsel koşullara bağlı olarak gelişen ve tüm dünyada görüldüğü gibi Türkiye’de de sıkça rastlanılan bir durumdur (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2014). Özel sektör çalışanları ile yapılan araştırmada katılımcıların %90’ı yıldırma maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Yıldırım ve Tur, 2021). Akgeyik vd. (2007) yaptıkları araştırmada, her dört çalışandan birinin, çalışma hayatı boyunca yıldırma maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında çalışanların %27’sinin yıldırma tanık olduğunu ortaya koymuşlardır.

TBMM İşyerinde Psikolojik Taciz (mobbing) ve Çözüm Önerileri Komisyon Raporu’nda (2011) sunulan “Mobbing Bilgilendirme Araştırma ve Destek Projesinin” anketlerine göre yıldırma; eğitim ve sağlık örgütlerinde, diğer örgütlere oranla daha fazla rastlanıldığı ifade edilmiştir. Ertürk (2013)’e göre yöneticilerin ve öğretmenlerin %4,1’i her gün yıldırma yaşamaktadır. Yönetici ve öğretmenlerin çoğu yıldırma normal kabul etmektedir. Bu durum yıldırmanın okullarda sıkça görüldüğünü ve normalleştiğini gösterir niteliktedir. Doğan ve Çakrak (2016)’a göre yıldırma dünya genelinde ve Türkiye’de sık rastlanan hem bireysel hem de toplumsal sonuçları olan bir sorundur.

Türkiye’de eğitim kurumlarında yıldırma, 2000’li yılların başında çalışmalara konu olmaya başlamıştır. Çelik (2005) yurt dışında bilinen bununla beraber Türkiye’de henüz kendine yer bulamayan mobbinge dikkat çeken ilk araştırmacılarıdır. Yıldırma ile ilgili Cemaloğlu (2007) tarafından, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin, yıldırma uğrama düzeyleri üzerine olan çalışması yapılan ilk önemli çalışmalar arasındadır. Bu çalışmada, ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin yarısının yıldırma yaşadığı ifade edilmiştir. Bu oran, Türkiye’deki eğitim kurumlarında yıldırmanın önemli bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye’de öğretmenlerin maruz kaldıkları yıldırma ile ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmaların önemli bir kısmında yıldırma uygulayıcısı olarak okul yöneticilerine veya öğretmenlere odaklanılmıştır (Gökçe, 2009; Cemaloğlu ve Okçu, 2012; Akan vd., 2013; Kaya ve Han, 2022; Çetin vd., 2023). Yapılan bazı çalışmalarda okulda yıldırma uygulayanların; sadece okul yöneticileri ve öğretmenlerin değil, öğrencilerin ve velilerin de yıldırma uyguladığını ortaya koymuştur (Küçükçayır, 2016; Dişli, 2022; Sağlam, 2014).

Literatürde yıldırmanın uygulayıcısı olarak, idareciler ve öğretmenler üzerinde birçok araştırma yapılsa da öğrencilerin ve velilerin öğretmenlere uyguladıkları yıldırma davranışları konusunda bir boşluk olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın amacı; öğretmenlerin, öğrenciler ve veliler tarafından maruz kaldıkları yıldırma davranışlarını, yıldırmanın nedenlerini, yıldırmanın sonuçlarını ve

yıldırma ile baş etme yöntemlerini ortaya koymaktır. Çalışmanın genel amacına uygun olarak aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Öğretmenler, veli ve öğrencilerden kaynaklanan yıldırma yaşamakta mıdır?
2. Öğrenci ve velilerin hangi davranışları öğretmenler tarafından yıldırma davranışı olarak algılanmaktadır?
3. Yıldırmanın öğretmenler tarafından algılanan nedenleri nelerdir?
4. Yıldırmanın etkileri ve sonuçları nelerdir?
5. Öğretmenlerin yıldırma ile baş etme yöntemleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma modeli

Nitel araştırma kişilerin davranışlarını, inanışlarını ve deneyimlerini derinlemesine incelemeyi amaçlayan insan odaklı bir yaklaşımdır. Nitel araştırma; kişilerin olaylara karşı tutumlarını, kişilerin neyi ve neden yaptıklarını, olaylar hakkında ne düşündüklerini ve toplumda meydana gelen süreçleri araştırır (Given, 2021). Bu çalışmada nitel yöntemin tercih edilmesinin sebebi, öğretmenlerin yaşadıkları yıldırma sürecini derinlemesine inceleyebilmektir. Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenolojik (olgubilim) yaklaşımla gerçekleştirilmiştir. Fenomenolojik araştırma, bireylerin kendi bakış açılarından algılarını ve deneyimlerinin ortaya çıkarılmasını amaçlayan nitel bir araştırma desendir (Ersoy, 2019).

Çalışma grubu

Araştırmadaki katılımcılar, amaçlı örneklem yöntemlerinden olan ölçüt örnekleme tekniği ile belirlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışma grubu belirlenirken, ön görüşme yapılarak daha önce öğrencilerden veya velilerden yıldırma maruz kalanlar seçilmiştir. Görüşülen öğretmenlere kendisi gibi yıldırma yaşadığını düşündükleri başka öğretmenlerin ismini önermeleri ile diğer öğretmenlere ulaşılmıştır. Bu yöntem ise "kartopu tekniği" olarak adlandırılmaktadır (Creswell, 2018).

Fenomenoloji/olgu bilim çalışmalarında, 5-25 arası katılımcı yeterli görülmektedir (Creswell, 2018). Araştırmanın katılımcı grubu; 2023-2024 eğitim öğretim yılında Samsun Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı kamu okullarında görev yapan, yıldırma uğradığını ifade eden 20 öğretmenden oluşmaktadır.

Verilerin toplanması ve görüşme formu

Çalışma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları, katılımcıların durum veya olayla ilgili algıladıklarını, kendi ifadeleriyle anlatmasını sağlar. Bu yöntemde, konunun çeşitli yönleri ortaya çıkarılır ve yeni fikirler elde edilebilir (Merriam, 2018). Yarı yapılandırılmış görüşme formları, görüşmeci yanlılığını ve öznelliğini azaltır. Aynı zamanda görüşmecinin özelliklerinden kaynaklanabilecek farklılıkları da azaltır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Creswell (2018) görüşme soruları hazırlanırken alana hâkim olmak, meslektaş görüşü almak ve etik ilkelere dikkat etmek gerektiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda; soruları hazırlama sürecinde yazın Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 724-751.*
DOI. 10.51460/baebd.1532304

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

taranmış, uzman görüşüne başvurulmuştur. Ayrıca sorular doktora veya yüksek lisans yapmış, nitel araştırma yöntemlerini kullanmış kişilerce, aktif görev yapan ve yıldırma yaşamış öğretmenlerce incelenmiştir. İki öğretmenle deneme görüşmesi yapılmış ve sorular test edilmiştir. Bu süreçlerden sonra görüşme sorularına son şekli verilmiş, on bir görüşme sorusu hazırlanmıştır. X... Üniversitesi Etik Komisyon Kurulunun 21.12.2023 tarihli ve 09/01 sayılı kararıyla etik kurul izni alınmıştır.

Görüşme öncesinde, katılımcılarla yüz yüze veya telefonda görüşülerek bilgi verilmiş ve randevu alınmıştır. Görüşmeler yüz yüze yapılmış, ses veya görüntü kaydı alınmamış, katılımcıların izniyle yazılarak kaydedilmiştir. Görüşmeler 30-60 dakika sürmüştür. Katılımcıların samimi ve objektif cevap verebilmeleri için uygun ortam hazırlanmasına gayret edilmiştir. Görüşmeler bittikten sonra, görüşme kayıtları bilgisayar ortamına aktarılmış ve analize uygun hale getirilmiştir.

Görüşme formu

Görüşme sorularında öğretmenlere yaş, medeni durum, eğitim durumu, görev unvanı, branşı, kıdem yılı ve kurumdaki çalışma süresi ve açık uçlu 11 soru sorulmuştur. Sorular şunlardır:

- 1) Size yıldırma uygulayan kişi/kişiler kimlerdi? (öğrenci, veli, idare, öğretmen, yardımcı personel)
- 2) Yaşadığınız yıldırma sürecini anlatınız.
- 3) Yıldırma sürecinde fiziksel, sosyal, psikolojik olarak nasıl/ne tür davranışlara maruz kaldınız ve bu süreçte nasıl hissettiniz?
- 4) Yıldırma sürecinde çevrenizdeki insanların (aile, yönetici, iş arkadaşları, öğrenciler, veliler, yardımcı personeller) size, yıldırma uygulayana veya sürece karşı tutum veya davranışları ne şekilde (desteklemek, sessiz kalmak, yalnız bırakmak, suçlamak vs gibi) oldu? Örnek vererek açıklayınız.
- 5) Yıldırmaya maruz kaldığınız okul içi iletişim, kişilerarası ilişkiler (yardımlaşma, çalışma huzuru, çatışmalar vs. gibi) nasıldı? Anlatınız.
- 6) Yıldırma uygulayan kişi/kişilerin, kişisel ve genel özellikleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- 7) Size göre, sizin yıldırmaya maruz kalmanızın nedenleri neler olabilir? Örnek vererek anlatınız.
- 8) Yıldırma süreci sizi nasıl etkiledi? (aile hayatı, okul hayatı, sosyal hayat, psikolojik ve sosyolojik etkiler vs. gibi) Örneklerle anlatınız.
- 9) Yaşadığınız yıldırma süreci okul yönetimini, öğretmenleri, öğrencileri, velileri ve okulun işleyişini nasıl etkiledi? Örneklerle anlatınız.
- 10) Sendikal, hukuksal, psikolojik veya herhangi bir yardıma başvurduunuz mu? Cevabınız evet ise yaşadığınız süreci anlatır mısınız? Cevabınız hayır ise bunun nedenini anlatır mısınız?
- 11) Yıldırma ile ilgili söylemek istediğiniz başka bir durum varsa anlatınız?

Verilerin analizi

Veriler içerik analiziyle incelenmiştir. Bu yaklaşıma göre veriler, temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu analiz yönteminin temel amacı, bulguları düzenlemek ve yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel araştırmalarda veri analizinin amacı; verileri derinlemesine ve detaylı olarak incelemektir (Aydın ve Bayazıt, 2021; Creswell, 2018; Güler vd., 2015; Patton, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel veri analizinin birinci basamağı, toplanan verilerin yazılı hale getirilmesidir. İkinci

Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 724-751.*

DOI. 10.51460/baebd.1532304

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

olarak yazıya dökülen veriler, detaylı olarak okunur. Bu okumaları hece hece, kelime kelime yapmak gerekebilir. Kod, kategori ve temalar ortaya çıkarılır ve üçüncü adım olarak bunlar arasındaki ilişkiler ortaya koyulur. Son olarak da bulgular yorumlanarak okuyucuya açıklanır (Güler vd., 2015). Bu bağlamda, katılımcılarla yapılan görüşmeler yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Bu kayıtlar katılımcılara okutulmuş ve söylediklerinin doğru kaydedildiğine dair teyit yapılmıştır. Bu kayıtlar bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Araştırma verileri elde edildikten sonra kodların, kategorilerin ve temaların ortaya çıkarılması önemli bir adımdır (Bogdan ve Biklen, 2022; Creswell, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Veriler detaylı olarak okunarak birbiriyle bağlantılı kod, kategori ve temalar elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar tablo haline getirilmiştir. Bu sonuçlar alan yazınla karşılaştırılıp yorumlanarak okuyucuya aktarılmıştır. Veri analizi aşamasında, katılımcıların gerçek ismi kullanılmamıştır. Etik kurallara uygun hareket etmek ve gizliliği sağlamak amacıyla katılımcılara kodlar verilmiştir. Kodlar; “K1”, “K2”, “K3” şeklinde verilmiştir.

Araştırmanın geçerliliği, güvenilirliği ve tutarlılığı

Araştırmanın bilimsel yöntemlere uygun olması için gereken önem gösterilmiştir. Aydın ve Bayazıt (2021), Büyüköztürk vd. (2020), Creswell (2018), Patton (2018) ve Yıldırım ve Şimşek (2018) gibi araştırmacıların güvenilirlik ve geçerlik ölçütleri esas alınmıştır.

Nicel araştırmalarda güvenilirlik; tutarlılık (iç güvenilirlik) ve nesnellik (dış güvenilirlik) biçiminde ifade edilirken; nitel araştırmalarda güvenilebilirlik (iç güvenilirlik) ve onaylanabilirlik (dış güvenilirlik) olarak sınıflandırılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). İç güvenilirliğe karşılık gelen anlamıyla güvenilebilirlik; araştırmanın sonuçlarının değil; bu sonuçları veren sürecin tutarlı olmasıdır (Aydın ve Bayazıt, 2021). Güvenilebilirliğin sağlanması için, kapsamlı veri elde edilmesi ve katılımcı görüşlerinin, doğrudan alıntılama yoluyla ifade edilmesi önemlidir (Büyüköztürk vd., 2020). Katılımcı görüşleri, görüşmeler esnasında not edilmiştir. Bunun yanında, katılımcı görüşleri, verilerin doğasına sadık kalmak amacıyla doğrudan alıntılama yoluyla aktararak güvenilebilirlik sağlanmaya çalışılmıştır.

Dış güvenilirlik; onaylanabilirlik olarak tanımlanmaktadır ve sosyal bilimlerde bu ifadenin kullanılması önerilmektedir. Onaylanabilirlik; verilerin tarafsız olarak sunulması ve verilerin elde edilen sonuçları yansıtabilmesidir (Aydın ve Bayazıt, 2021). Onaylanabilirlik için yapılacak en önemli şey, araştırmanın tüm süreçlerinde araştırmacının rolünün açık bir şekilde anlatılmasıdır (Creswell, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu görüşlere göre bu araştırmada araştırmacı tarafsızlığını korumaya özen göstermiştir. Araştırmacı karşılaştığı zorlukları ve yaşadığı kolaylıkları, bireysel deneyimlerini, araştırma sürecinden uzak tutmaya çalışmıştır. Elde edilen verilerin, bireysel deneyimlerden etkilenmemesi için gayret gösterilmiştir.

Geçerlik, temel anlamıyla araştırmanın ne kadar doğru sonuç verdiğini ifade eder. Bununla beraber, istenen şeyin gerçekten ölçülüp ölçülemediğini gösterir. Ölçme aracı gerçekten araştırılan olguyu ölçüyorsa geçerlik sağlanmıştır denilebilir. Yapılan nitel araştırmanın geçerli olduğunu okuyucuya kabul ettirmek için araştırmanın “inanılır” olduğunu anlatabilmek gereklidir. İnanılabilirlik, iç geçerlikle aynı anlama gelmektedir (Aydın ve Bayazıt, 2021; Creswell, 2018; Patton, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2018). İnanılabilirliği sağlamak için bazı yöntemler uygulanabilir. Elde edilen ham veriler doğrudan aktarım yoluyla yorumsuz olarak sunulmalıdır. Nitel araştırma konusunda uzman bir kişinin,

Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 724-751.*

DOI. 10.51460/baebd.1532304

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

araştırma boyunca dışardan gözlem yoluyla araştırmaya katkı vermesi inanılabilirlik için önemlidir. Kullanılan kaynakların sayısı ve araştırmaya destek veren uzmanların sayısı, çeşitlenmenin fazla olmasını sağlar. Katılımcılarla yapılan görüşmelerdeki verilerin katılımcılara onaylatılması inanılabilirliği arttıracaktır (Aydın ve Bayazıt, 2021; Creswell, 2018; Patton, 2018). Bu bağlamda araştırmada elde edilen ham veriler okuyucuya aktarılmıştır. Nitel araştırma konusunda bilgi sahibi olan araştırmacılardan görüşler alınmıştır. Mümkün olduğunca çok kaynak taranarak ve birden fazla uzman kişiden görüş alınarak çeşitlilik sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşme kayıtları, görüşme yapılan katılımcılar tarafından incelenmiştir. Bu sayede verilerin doğruluğu konusunda şüphelerin giderilmesine çalışılmıştır. Katılımcılara gizlilik taahhüdü verilerek güven kazanılmaya çalışılmıştır. Katılımcıların kendilerini daha rahat ve içten bir şekilde ifade etmeleri sağlanmaya çalışılmıştır.

Dış geçerlik; aktarılabirlik manasına gelmektedir. Nitel çalışmalar, bulguları genelleme amacı taşımazlar. Bu bağlamda bulunan sonuçlar derinlemesine analiz edilir ve yorumlanır (Patton, 2021). Bu görüşe göre; ulaşılan bulgular tema, kategori ve kodlara ayrılarak tablolar oluşturulmuştur. Sonuçlar yorumlanmış ve alan yazına göre tartışılmıştır. Aktarılabirliği sağlamak için; uygun örnekleme yöntemini kullanmak, çalışmayı kuramsal temellere dayandırmak ve araştırma sürecini mümkün olduğunda ayrıntılı olarak açıklamak gereklidir (Aydın ve Bayazıt, 2021, Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu bağlamda; araştırmanın her aşamasında bilimsel araştırma etik ve ilkelerine uygun hareket edilmiştir. Nitel araştırma yöntemleriyle ilgili kaynaklar taranarak; araştırmanın amacına uygun olarak ölçüt örnekleme tercih edilmiştir. Kriter olarak; veli veya öğrenci tarafından yıldırma maruz kalan öğretmenler seçilmiştir. Alan yazına uygun olarak görüşme soruları hazırlanmıştır. Görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonucu veriler elde edilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öncelikle çalışma grubunun demografik özellikleri tablo halinde verilmektedir. Daha sonra ise öğretmenlerin, öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarına yönelik bulgular yer almaktadır. Bulgular beş başlık altında tablolar halinde verilmiştir. Öğretmenlerin görüşleri doğrudan aktarım yoluyla ilgili tabloların altında sunulmuştur.

Çalışma grubunun demografik özellikleri

Öğretmenlerin demografik bilgileri, tablo 1’de verilmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi katılımcıların yaşları 31-54 yaş aralığındadır. Katılımcılardan ikisi bekar, on sekiz katılımcı ise evlidir. Katılımcıların, üçü yüksek lisans, on yedisi lisans mezunudur. Kadın katılımcı sayısı dokuz, erkek katılımcı sayısı ise on birdir. Katılımcıların kıdem yılı 7-26 yıl aralığındadır.

Tablo 1

Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Kod	Yaş	Medeni durum	Cinsiyet	Eğitim durumu	Görev ünvanı	Branşı	Kıdem	Yıldırma yaşadığınız kurumda çalışma süreniz
K1	45	Evli	Erkek	Lisans	Müdür Y.	Türk Dili ve Edebiyatı	23	3
K2	45	Evli	Erkek	Y. Lisans	Müdür Y.	Coğrafya	22	4
K3	31	Evli	Kadın	Lisans	Öğretmen	Türk Dili ve Edebiyatı	8	2

Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 724-751.*

DOI. 10.51460/baed.1532304

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

K4	43	Evli	Kadın	Lisans	Öğretmen	Sınıf Öğretmeni	20	5
K5	45	Evli	Kadın	Lisans	Öğretmen	Sınıf Öğretmeni	22	4
K6	36	Evli	Kadın	Lisans	Öğretmen	Çocuk Gelişimi	13	4
K7	34	Evli	Kadın	Lisans	Öğretmen	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	10	2
K8	38	Evli	Kadın	Lisans	Öğretmen	Sağlık Hizmetleri	12	3
K9	38	Evli	Kadın	Lisans	Öğretmen	Felsefe	8	4
K10	46	Evli	Erkek	Lisans	Öğretmen	Tarih	17	1
K11	35	Evli	Kadın	Lisans	Öğretmen	Okul Öncesi	11	5
K12	32	Bekar	Erkek	Lisans	Müdür Y.	İngilizce	7	2
K13	47	Bekar	Kadın	Lisans	Öğretmen	Muhasebe ve Finans	24	2
K14	44	Evli	Erkek	Lisans	Öğretmen	Matematik	20	11
K15	35	Evli	Erkek	Y. Lisans	Müdür Y.	Müzik	13	5
K16	40	Evli	Erkek	Lisans	Öğretmen	Türkçe	16	5
K17	54	Evli	Erkek	Y. Lisans	Müdür	Sınıf öğretmeni	26	5
K18	31	Evli	Kadın	Lisans	Öğretmen	Özel Eğitim	10	7
K19	33	Evli	Kadın	Lisans	Öğretmen	Sınıf Öğretmeni	7	2
K20	38	Evli	Kadın	Y. Lisans	Öğretmen	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	13	9

Öğretmenlere yıldırma uygulayanlar

Öğretmenlere kimler tarafından yıldırma uygulandığına ilişkin bulgular tablo 2.'de gösterilmiştir. Frekans bilgileri tabloda verilmiştir.

Tablo 2.

Öğretmenlere Yıldırma Uygulayanlar

Yıldırma Uygulayan	Yıldırmaya Maruz Kalan Öğretmen	<i>f</i>
Veli		12
Öğrenci		8

Araştırmada “20” öğretmenle görüşülmüştür. On iki öğretmen “veli tarafından”, sekiz öğretmen “öğrenci” tarafından yıldırma maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin maruz kaldıkları yıldırma davranışlarına ilişkin görüşleri

Öğretmenlerin görüşleri; tema, kategori ve kodlar halinde tablo 3’te gösterilmiştir. Kodlar tekrar sıklığına göre sıralanmıştır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 3.

Öğretmenlerin Maruz Kaldıkları Yıldırma Davranışlarına İlişkin Görüşleri

Tema	Kategori	Kodlar	f
Öğretmenlerin maruz kaldıkları yıldırma davranışları	Kişisel Alana Yönelik Saldırımlar	Telefon aramaları ile rahatsız edilmek	11
		Telefon mesajları ile rahatsız edilmek (Sms, Whatsapp vb.)	11
		Tehdit edilmek	10
		Şikâyet edilmek (Milli Eğitim Müdürlüğü, CİMER, Okul İdaresi, Kaymakamlık)	8
		İftiraya uğramak	8
		Suçlanmak	8
		Dedikodu yapılması	8
		Hakarete uğramak	6
		Öğretmenin yüzüne karşı homurdanmak/söylenmek	2
	Mesleki Alana Yönelik Saldırımlar	Öğretmenliğinin sorgulanması	9
		Dersi sabote etmek	6
		Öğretmene karşı gelmek, diklenmek (Otoriteye karşı gelmek)	5
		Ders işlenmesini engellemek	3
		Öğretmene iş öğretme	2
		Sınıfın gözetlenmesi	2

Öğretmenlerin maruz kaldıkları yıldırma davranışları, iki kategori olarak oluşturulmuştur. Kişisel alana yönelik saldırılar kategorisinde, “telefon aramaları ile rahatsız edilmek (f=11), telefon mesajları ile rahatsız edilmek (sms, whatsapp) (f=11)” en sık tekrar eden kodlar olmuştur. “Öğretmenin yüzüne karşı söylenmek/homurdanmak (f=2)” en az tekrar eden kod olmuştur. En sık tekrar eden kodlarla ilgili öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Bir müddet okul telefonundan beni sürekli arayıp, çocuğunu okula nakil almamız için bize baskı oluşturmaya çalıştı. Bir süre böyle telefon aramaları ile yıldırılmaya çalışıldık. Özellikle beni arıyordu. Telefon aramalarının yanında, Whatsapp’tan mesaj yazarak sürekli rahatsız ediyordu. Uzun bir süre bu durum devam etti.” (K2)

Kişisel alana yönelik saldırılar kategorisinde yer alan diğer kodlar; tehdit edilmek (f=10), şikâyet edilmek (f=8), İftiraya uğramak (f=8), suçlanmak (f=8), dedikodu yapılması (f=8), hakarete uğramak (f=6), öğretmenin yüzüne karşı söylenmek/homurdanmak (f=2) şeklinde oluşturulmuştur. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki şekildedir:

“Sürekli olarak, CİMER ve farklı yerlere şikâyet edeceğimi söylüyordu” (K9)

“...Veliyle görüşmelerimizde bana gözdağı vermeye başladı. İlerleyen zamanlarda bu durum açık tehditlerle ve hakaretlerle devam etti. Özellikle beni görevden aldıracağını söylüyordu.” (K17)

“Bu uzun süreç devam ederken, CİMER ve İl Milli Eğitim Müdürlüğüne şikâyet edildim. (K2)

“Mesleki alana yönelik saldırılar” kategorisinde “Öğretmenliğinin sorgulanması (f=9) en sık tekrar eden koddur. Bu koda ilişkin öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Öğretmenliğime, ders anlatışıma, görevimi yapamadığıma ve not veremediğime dair sözlü müdahalelere maruz kaldım. Bunlar bazen açık şekilde yüzüme karşı yapılıyordu. Bunların yanında veli toplantılarında, bağırarak konuşmalar, öğretmenliğimin eleştirilmesi ve hakarete varan sözlü saldırılara uğruyordum.” (K4)

Mesleki alana yönelik saldırılar kategorisinde yer alan diğer kodlar; dersi sabote etmek ($f=6$), öğretmene karşı gelmek/diklenmek ($f=5$), ders işlenmesini engellemek ($f=3$), öğretmene iş öğretme ($f=2$), sınıfın gözetlenmesi ($f=2$) şeklinde oluşturulmuştur. Öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Dersle alakası yoktu öğrencinin. Dersi dinlemezdi. Dersi dinlemediği gibi dersin işlenmesine ve diğer öğrencilerin dersi dinlemesine engel olurdu. Dersin akışını bozardı. Dersi sabote etmek için elinden geleni yapardı. Tabi biz bunun olmaması için çok uğraştık ama bazen öğrencinin davranışlarını düzeltmek, ona etki etmek mümkün olmuyor.” (K3)

Öğretmenlerin yıldırmanın nedenlerine ilişkin görüşleri

Öğretmenlerin, yıldırmanın nedenlerine ilişkin görüşleri tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4.
Öğretmenlerin, Yıldırmanın Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Tema	Kategori	Kodlar	f		
Öğretmenlerin, yıldırmanın nedenlerine ilişkin görüşleri	Örgütsel Nedenler	Okul yönetiminin süreci yönetememesi	5		
		Okulun akademik başarısının düşük olması	4		
		Okul içi sağlıklı iletişim	3		
		Okulun kalabalık olması	1		
	Veli Kaynaklı	İletişim problemi olan	8		
		Dedikoducu	8		
		Bencil	5		
		Psikolojik sorunları olan	5		
		Öfkeli	5		
		Çokbilmiş	4		
		Ailevi problemleri olan	3		
		Sürekli başkalarını suçlayan	3		
		Kişisel Nedenler	Öfkeli	6	
			Öğrenci Kaynaklı	Ders başarısı düşük	5
				Psikolojik sorunları olan	5
				Kurallara uymayan	4
	İletişim problemi olan			4	
	Sorumsuz	3			
	Mağdurdan Kaynaklı	İşini düzgün yapmaya çalışmak	16		
		Fazladan not vermemek	6		
Devamsızlıkları görmezden gelmemek		6			
Yaramazlıkları görmezden gelmemek		5			
Ödevlerin yapılmasını istemek		4			
Öğrenciyi kayırmamak		3			
Tecrübe eksikliği		1			
Öğrenci-öğretmen sınırını çizememek	1				

Katılımcılar ın görüşlerine göre yıldırmanın nedenleri, kişisel ve örgütsel olarak iki kategoriye ayrılmıştır. Bunlar aşağıda yer almaktadır:

Kişisel nedenler

Katılımcı görüşlerine göre; kişisel nedenler, veliden, öğrenciden ve mağdurdan kaynaklı nedenler olarak üç başlığa ayrılmıştır. Veli kaynaklı nedenlere ait en çok ifade edilen kodlar; iletişim problemi olan ($f=8$), Dedikoducu ($f=8$) olarak görülmüştür. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Veli, iletişimde bencil davranıyordu. İletişim kuramıyorduk. Konuşuyorduk ama sürekli kendi taraflarından baktıkları için sağlıklı bir iletişim değildi. Bizi anlamak istemiyorlardı.” (K7)

“Eşimle aynı okulda çalışıyoruz ama bizim evli oluşumuzu bilmiyor velimiz. Eşime beni çekirtmiş. Dedikodumu yapmış.” (K18)

Veli kaynaklı nedenlere ait diğer kodlar; “bencil ($f=5$), psikolojik sorunları olan ($f=5$), öfkeli ($f=5$), çokbilmiş ($f=4$), ailevi problemleri olan ($f=3$) ve sürekli başkalarını suçlayan ($f=3$)” olarak oluşturulmuştur. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Bağıra bağıra konuşurdu. Saldırgan bir yapısı vardı. En son seferinde bana saldırmaya kalktı. Sınıfın kapısını tekmeleyerek açtı. Veliler araya girdi. Bu sayede fiziksel şiddete uğramadım.” (K4)

“Psikolojisi bozuktu. Daha önce intihara kalkışmış.” (K19)

Öğrenciden kaynaklı nedenlere ait en çok ifade edilen kod “öfkeli ($f=6$)” kodudur. Bu koda ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Saldırgan ve öfkeli davranışları vardı. Bu öfkeli davranışları bana ve diğer öğrencilere karşı da sergiliyordu.” (K10)

Öğrenciden kaynaklı nedenlere ait diğer kodlar; ders başarısı düşük ($f=5$), psikolojik sorunları olan ($f=5$), kurallara uymayan ($f=4$), iletişim problemleri olan ($f=4$) ve sorumsuz ($f=3$) şeklinde oluşturulmuştur. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Dersle alakası ve ilgisi yoktu. Dersi dinlemezdi. Okulla hiçbir bağı yoktu. Akademik başarısı düşük bir öğrenciydi.” (K3)

“Öğrencinin psikolojisi bozuktu. İntihara kalkıştı. Psikolojik tedavi görüyordu ve ilaç kullanıyordu.” (K6)

Mağdurdan kaynaklı nedenlere ait en çok ifade edilen kod; “İşini düzgün yapmaya çalışmak ($f=16$)” kodudur. Bu kodla ilgili öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Görevimi layıkıyla yapmaya çalışmam, yıldırma mağduru olmamın en büyük sebebidir. Ben anne-babanın her istediğini yapsam, notları bol versem, çocuğa hiç karışmasam başıma bunlar gelmeyecekti.” (K4)

Mağdurdan kaynaklı nedenlere ait diğer kodlar; fazladan not vermemek ($f=6$), devamsızlıkları görmezden gelmemek ($f=6$), yaramazlıkları görmezden gelmemek ($f=5$), ödevlerin yapılmasını istemek ($f=4$), öğrenciyi kayırmamak ($f=3$), tecrübe eksikliği ($f=1$), öğrenci-öğretmen sınırını çizememek ($f=1$) şeklinde oluşturulmuştur. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Çocuğun baskılarına boyun eğmedim. Ona karışmayıp, öğretmenliğimi yapmaya çalışmasaydım, bol keseden not verseydim, devamsızlıklarına karışmasaydım başıma bunlar gelmezdi.” (K8)

Örgütsel nedenler

Örgütsel nedenler kategorisinde en sık tekrar eden kod; okul yönetiminin süreci yönetememesi ($f=5$) olmuştur. Bu koda ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Okul yönetimi etkili değildi. Okuldaki sorunların yönetiminde yetersizdiler. Sadece benim olayımda değil, sıkıntı olan hiçbir konuda yardımcı olmuyorlardı. Kendilerine bir şey olacak diye veya şikâyet edilme korkularından dolayı hiçbir şeye karışmıyorlardı.” (K14)

Örgütsel nedenlere ait diğer kodlar; okulun akademik başarısının düşük olması ($f=4$), okul içi sağlıksız iletişim ($f=3$) ve okulun kalabalık olması ($f=1$) olarak oluşmuştur. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Okul içinde öğretmenler arası ve idarenin öğretmenlerle olan ilişki ve iletişimi zayıftı. Zaten gelen öğretmen çok durmadan tayin olup gidiyordu. Bunun yanında okulun akademik başarısı zaten düşüktü.” (K3)

Öğretmenlerin yıldırmanın sonuçlarına ilişkin görüşleri

Öğretmenlerin, yıldırmanın sonuçlarına yönelik görüşleri tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.
Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Yıldırmanın Sonuçları

Tema	Kategori	Kodlar	f	
Öğretmenlerin, yıldırmanın sonuçlarına ilişkin görüşleri	Örgütsel Sonuçlar	Motivasyon kaybı	15	
		Okula gitmek istememe	14	
		Performans düşüklüğü	7	
		Okulun huzurunun bozulması	4	
		İşten ayrılma isteği	3	
		Okul değişikliği yapmak	2	
	Kişisel Sonuçlar	Sosyal Etkiler	Aile içinde huzursuzluk	13
			Evdeki sorumlulukları aksatmak	4
			Arkadaşlık ilişkilerinin bozulması	3
			Çocuklarına vakit ayıramamak	2
		Psikolojik Etkiler	Öfke problemi	11
			Psikolojinin bozulması	9
			Kaygı bozukluğu	7
			Mesleki özgüven kaybı	6
			Özgüven kaybı	5
			Tükenmişlik sendromu	5
			Güvensizlik problemi	2
		Fiziksel Sağlığa Etkiler	Fiziksel yorgunluk	5
			Uyku problemleri	3
			Fiziksel sağlığın bozulması	2
Kilo kaybı	1			
İştahsızlık	1			
Sigara kullanımında artış	1			

Yıldırmanın sonuçları temasının altında, örgütsel ve kişisel sonuçlar olarak iki kategori oluşturulmuştur. Örgütsel sonuçlar kategorisinde en sık tekrar eden kod, motivasyon kaybı ($f=15$) ve okula gitmek istememe ($f=14$) olmuştur. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Motivasyonum bozuldu. İşimi doğru yapmak için gerekli bütün enerji ve isteğim azaldı. Okula gitmek istemedim.” (K6)

“İdealistliğimi ve motivasyonumu kaybettim, diyebilirim.” (K10)

Örgütsel sonuçlar kategorisine ait diğer kodlar; performans düşüklüğü ($f=7$), okulun huzurunun bozulması ($f=4$), işten ayrılma isteği ($f=3$), okul değişikliği yapmak ($f=2$) olarak oluşturulmuştur. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Bu sürecin sonunda okulda durmak istemedim. Tayin istedim ve o okuldan ayrıldım.” (K1)

“Yaşanan süreci işime yansıtılmaya çalıştım. Başarılı olduğum söylenemez. İş azimimi kaybettim. Bir iş yapasım gelmedi. Yapmak zorunda olduğum şeyleri yapmaya çalıştım sadece.” (K17)

Yıldırmanın kişisel sonuçları; sosyal etkiler, psikolojik etkiler, fiziksel etkiler olarak üç başlığa ayrılmıştır. Sosyal etkilere ait en sık tekrar eden kod, aile içinde huzursuzluk ($f=13$) kodudur. Bu koda ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Okul hayatında yaşanan olumsuz deneyimleri aileme yansıtmak istemezdim ama eve geldiğimde mecburen yansıyordu. Bu konuda detay vermek istemiyorum ama aile hayatıma olumsuz etkileri oldu yıldırma sürecinin.” (K1)

Sosyal etkilere ait diğer kodlar; evdeki sorumlulukları aksatmak ($f=4$), Arkadaşlık ilişkilerinin bozulması ($f=3$) ve çocuklarına vakit ayıramamak ($f=2$) olarak oluşturulmuştur. Bu kodlara ilişkin öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Sürecin ilk başlarında evde yemek bile yapamadım. Telefonu kapatıp kurtulmak istedim. Okul ve ev işlerim, aksayıp birbirine girdi. Daha sonraki süreçte biraz daha topladım. En çok zararı da çocuklarım gördü. Onlarla eskisi gibi ilgilenemedim.” (K11)

“Çevremde sadece iki veya üç kişiyle görüştim. Çünkü suçum yokken suçlu olmuştum. İnsanlarla iletişimim koptu tabii arkadaşlarımla da. İnsanların o süreç içinde bana algısı değişmişti.” (K14)

Psikolojik etkiler kategorisinde sıklıkla tekrar eden kod, öfke problemidir ($f=11$). Bu kodla ilgili öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Bu süreçte velinin bu tutumu, maruz kaldığım hakaretler ve davranışlar, bende öfkeye neden oldu. Çok öfkelenim. Bu öfke durumu hayatımda olumsuzluklara neden oldu.” (K17)

Psikolojik etkilere ait diğer kodlar; psikolojinin bozulması ($f=9$), kaygı bozukluğu ($f=7$), özgüven kaybı ($f=6$), tükenmişlik sendromu ($f=5$), insanlara güvenin azalması ($f=2$) olarak oluşturulmuştur. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Bu sürecin sonunda öğretmenliği bırakma noktasına geldim. Kendimi ve yeteneklerimi sorguladım. Psikolojik olarak çok yıprandım ve etkilendim. Psikolojik destek almadım. Eşim bana o kadar destek oldu ki anlatamam. Eşim olmasaydı profesyonel destek almam gerekirdi.” (K3)

“Bir kere insanlara olan güvenimi kaybettim.” (K4)

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Fiziksel sağlığa etkilere ait en sık tekrar eden kod, fiziksel yorgunluk ($f=5$) olmuştur. Bu koda ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Bedensel ve zihinsel olarak çok yoruldum.” (K3)

“Bu süreçte yıprandım. Günlerce yorgun hissettim.” (K8)

Fiziksel sağlığa etkilere ait diğer kodlar; uyku problemleri ($f=3$), fiziksel sağlığın bozulması ($f=2$), kilo kaybı ($f=1$), iştahsızlık ($f=1$), Sigara kullanımında artış ($f=1$) olarak oluşturulmuştur. Kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Tüm bu süreçler huzursuz olmama ve uykusuz kalmama neden oldu. Sağlığım bozuldu. Kilo kaybı yaşadım.” (K4)

“Bu sürecin en büyük zararlarından biri de sağlık yönünden oldu. Hayatımda içmediğim kadar sigara içtim. Sigara kullanımım arttı.” (K14)

Öğretmenlerin yıldırma ile baş etme yöntemlerine ilişkin görüşleri

Öğretmenlerin, yıldırma ile baş etme yöntemlerine ilişkin görüşleri tabloda gösterilmiştir.

Tablo 6.

Yıldırma ile Baş Etme Yöntemlerine İlişkin Görüşleri

Tema	Kategori	Kodlar	f
Öğretmenlerin, yıldırma ile baş etme yöntemleri hakkındaki görüşleri	Kişisel yöntemler	Güçlü olmaya çalışmak	9
		Yıldırma uygulayandan uzak durmaya çalışmak	4
		Umursamamak	1
		Velilerin telefonlarını engellemek	1
		Velileri sosyal medyadan silmek	1
	Resmi girişimler	Milli Eğitim Müdürlüğünden destek almak	3
		Sendika desteği	2
		Suç duyurusunda bulunmak	2
		Hukuksal destek	2
	Sosyal destek	İş arkadaşlarından (öğretmen) destek görmek	9
		Rehberlik servisi desteği	6
		Okul idaresi desteği	6
		Ailevi destek	5
		Öğrenci desteği	3
		Yakın arkadaş desteği	2
		Süpervizyon almak	1

Yıldırma ile baş etme yöntemleri temasında, kişisel yöntemler, resmi girişimler, sosyal destek olarak üç kategori oluşmuştur. Kişisel yöntemler kategorisinde, en sık tekrar eden kod, güçlü olmaya çalışmak ($f=9$) olmuştur. Bu koda ilişkin, öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Haklıydım. Veli benimle haksız yere uğraşıyordu. Bütün baskı ve çabalarına rağmen pes etmedim. İşimi doğru yaptığımı bildiğim ve haklı olduğum için dik durdum.” (K2)

Kişisel yöntemler kategorisine ait diğer kodlar; yıldırma uygulayandan uzak durmaya çalışmak ($f=4$), umursamamak ($f=1$), velilerin telefonlarını engellemek ($f=1$), velileri sosyal medyadan silmek ($f=1$) olarak oluşmuştur. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri, aşağıdaki gibidir:

“Süreç esnasında, sıkıntı yaşadığım öğrencilerden uzak durmaya çalışıyordum. Mümkün olduğu kadar başka öğretmenlerin ilgilenmesi için uğraşıyordum. Çünkü bu tarz, artık öğretmen-öğrenci ilişkisini aşan problemler olunca, hem öğrencileri görmek, onlara ders anlatmak istemedim hem de uzak durmanın en iyisi olacağını düşündüm.” (K1)

Resmi girişimler kategorisinde kodlar; Milli Eğitim Müdürlüğünden destek almak ($f=3$), suç duyurusunda bulunmak ($f=2$), sendika desteği ($f=2$) ve hukuksal destek ($f=2$) olarak oluşmuştur. Kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Sendikamdan destek aldım. Aynı zamanda hukuksal destek de aldım. Kişiyi dava açtık.” (K4)

“Veliden bıktığım için, durumu milli eğitime bildirdik. Onlarla durumu paylaştık. Neler yapılabileceğini konuştuk. Bana destek olmaya çalıştılar en azından.” (K15)

Sosyal destek kategorisinde kodlar: iş arkadaşlarından (öğretmen) destek görmek ($f=9$), rehberlik servisi desteği ($f=6$), okul idaresi desteği ($f=6$), ailevi destek ($f=5$), öğrenci desteği ($f=3$), yakın arkadaş desteği ($f=2$) ve süpervizyon almak ($f=1$) olarak oluşturulmuştur. Bu kodlara ait öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Bazı öğretmen arkadaşlarım benim yanımda oldu. Bazıları benzer davranışların kendilerine de yapıldığını ifade etti.” (K5)

“Eşim beni destekledi ve bana yol gösterdi. Rehberlik servisi ile iş birliği yaptım.” (K6)

“Öğretmen arkadaşlarım bana destek oldu. Rehberlik servisinden yardım aldım. Öğrenciye nasıl davranmam gerektiği konusunda yardım aldım.” (K9)

Tartışma

Bu araştırmada görüşme yapılan yirmi öğretmenin on ikisi veli tarafından, sekizi öğrenci tarafından yıldırma gördüğünü ifade etmiştir. Bu araştırmada aynı anda, veli ve öğrenci tarafından yıldırma maruz kalan öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenler; meslekleri gereği öğrenci durumlarını görüşmek, öğrencinin problemlerine çözüm bulabilmek gibi konularda, velilerle iletişim kurmak ve etkileşimde bulunmak zorundadırlar. Velilerine yardımcı olmak isteyen, öğrencilerin problemlerini çözmek adına iyi niyetli davranışlar sergileyen öğretmenler bu süreçte velilerden yıldırma yaşayabilmektedirler. Öğretmenler aynı durumu öğrencileri için de yaşamaktadırlar. Öğrencilerinden yıldırma yaşayacaklarını düşünmemektedirler. Öğrencilerinden gelen olumsuz davranışları, çözülmesi gereken problemler olarak görmektedirler. Bu olumsuz yaşantılar, yıldırma olarak karşılırlarına çıkmaktadır. Öğretmenlerin, veli ve öğrenciler tarafından yıldırma gördüğüne ilişkin sonuç; Küçükçayır (2016); Dişli (2022)'nin araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 724-751.*

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Öğretmenlerin veli veya öğrenciler tarafından yıldırımaya maruz kaldığı sonucu alan yazınla örtüşmektedir. Alan yazındaki diğer çalışmalar; velilerin veya öğrencilerin yıldırma uygulaması konusunu direk olarak incelemekten ziyade okullara yaşanan yıldırma konusunun alt başlığı olarak sunmuşlardır.

Sayfa | 742

Öğretmenlerin maruz kaldığı yıldırma davranışları; “kişisel alana yönelik saldırılar” ve “mesleki alana yönelik saldırılar” olarak iki kategoride incelenmiştir. Kişisel alana yönelik saldırılar kategorisinde en çok tekrar eden kodlar; “Telefon aramaları ile rahatsız edilmek” ve “Telefon mesajları ile rahatsız edilmek” olmuştur. Yıldırmanın telefon aracılığı ile yapılmasının nedenlerinden biri, Çelik (2018)’in de belirttiği gibi gelişen teknolojiyle herkesin bu cihazlara sahip olması ve kullanabilmesi olarak gösterilebilir. Kitle haberleşme araçları kişilere erişimi kolaylaştırmıştır (Çelik, 2013). Veli veya öğrenciler, telefon yoluyla öğretmenlere kolay bir şekilde ulaşabilmektedir. Gece, gündüz veya mesai saati fark etmeksizin ulaşma imkânları bulunmaktadır. Bu sonuç; Leymann (1996); Tınmaz ve Yıldırım (2023)’in araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Alan yazınla örtüşen bu sonuç; bir iletişim aracı olan telefonla veya telefon yoluyla kullanılabilen uygulamalar vesilesiyle yıldırma uygulanabileceğini göstermektedir.

Kişisel alana yönelik saldırılar kategorisinde dikkat çekici kodlar “tehdit edilmek” ve “şikâyet edilmek” kodlarıdır. Veli veya öğrenciler; haklı taleplerinde, mağduriyetlerinde ve şikâyetlerinde, anayasal haklarını kullanıp gerekli mercilere şikâyette bulunabilirler. Bu, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda istismar edilen ve öğretmenlere yıldırma uygulama aracı olarak kullanılan bir durum haline gelmiştir. Milli Eğitim Müdürlüklerine, CİMER’E, Kaymakamlıklara ve okul idarelerine şikâyet etmek basit bir hale gelmiştir. 2012 yılında kurulan “ALO 147” bu duruma örnek gösterilebilir. Bu hat; “Öğretmen şikâyet hattı” olarak kamuoyunda yer etmiştir. Daha sonra 2018 yılında kapatılmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018). Aynı zamanda en ufak şikâyetin bile cevaplanması gerekliliği bulunan CİMER, veli ve öğrenciler için öğretmenlere yıldırma kaynağıdır. Şikâyet eden kişilerin, şikâyetlerinin asılsız çıkması durumunda; uygulamada bir yaptırım olmadığı, en ufak bir şikâyette bile öğretmene soruşturma açılabilmesi için veli ve öğrenciler bu durumu yıldırma aracı olarak kullanabilmektedirler. Bu sonuçlar; Blase ve Blase (2003); Feda vd. (2010); Gabler (2013); Tutar ve Uslu (2018); Camerino ve Marlasca (2018); Yılmaz (2020)’nin araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Alan yazında ve bu çalışmadan elde edilen bu sonuçlar; tehdit etmenin ve şikâyet etmenin eskimeyen bir yıldırma davranışı olduğunu göstermektedir. Bundan sonra da yıldırma davranışı olarak ortaya çıkabileceğini güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır.

Mesleki alana yönelik saldırılar kategorisinde en dikkat çeken ve öğretmenler tarafından en çok tekrar eden kod; “öğretmenliğinin sorgulanması” olmuştur. Bu araştırmaya göre öğretmenler, öğretmenliklerinin sorgulanmasını, yıldırma davranışı olarak görmektedirler. Öğretmenler, akademik eğitim almış, pedagojik yeterliliğe sahip kişilerdir. Öğretmenlik bir uzmanlık mesleğidir. Güncellenen eğitim müfredatlarını, eğitim politikalarını, eğitimdeki gelişmeleri ve değişimleri takip etmek zorundadırlar. Her sene başında ve sonunda bununla ilgili bilgilendirmelere, eğitimlere ve seminerlere katılırlar. Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği (2023)’e göre; öğretmen denetimi, soruşturması ve incelemesi müfettişler tarafından yapılmaktadır. Bu konuda yetkinliği olmayan veli ve öğrencilerin; öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini sorgulaması, öğretmenler tarafından yıldırma davranışı olarak algılanmaktadır. Bu sonuç; Leymann (1996); Jennifer vd. (2003);

Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 724-751.*

DOI. 10.51460/baebd.1532304

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Çelik ve Peker (2010); Ceran ve Pınar (2022)'in araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Öğretmenler, velilerden; saygılı olmalarını, öğretmene müdahale etmemelerini, öğretmene güvenmelerini ve öğretmene destek olmalarını beklemektedirler (Babaoğlu vd., 2018).

Yıldırmanın nedenleri bu araştırmada “örgütsel nedenler” ve “kişisel nedenler” olarak iki kategoride toplanmıştır. Kişisel nedenler kategorisi; veli kaynaklı, öğrenci kaynaklı ve mağdurdan kaynaklı olmak üzere üç alt kategoride incelenmiştir. Örgütsel nedenler kategorisinde en sık tekrar eden ve en çarpıcı kod; “okul yönetiminin süreci yönetememesi” olarak ortaya çıkmıştır. Okullarda yaşanan sorunların çözümü için yöneticiler olaya dâhil olmalıdırlar. Çözümün bir parçası olmaları önemlidir. Okullarda yaşanan yıldırma, öğretmen tek başına bırakılırsa olumsuz sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Yıldırma fark edildiğinde okul yönetimi devreye girmelidir. Yetki ve sorumlulukları ölçüsünde müdahale etmelidirler. İdarecilerin sorumluluktan kaçması, öğrencinin veya velinin olumsuz davranışlarından çekinmeleri, tepki almaktan korkmaları, bazı yöneticilerin liyakatsiz olması gibi sebeplerden dolayı süreç yönetilememektedir. Bu araştırmada bu durum araştırmaya katılan öğretmenler tarafından yıldırmanın nedeni olarak ifade edilmiştir. Bu sonuç; Leymann (1996); Gökçe (2009); Atman (2012); Ceran ve Pınar (2022)'in araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Alan yazınla örtüşen bu sonuç; okul yöneticilerinin seçiminde dikkat edilmesi gerektiğini göstermektedir. Alan yazınla örtüşen bu sonuç; okul yöneticilerinin seçiminde (Öz, 2019) dikkat edilmesi gerektiğini göstermektedir. Fakat bazı dönemlerde yöneticiler, rasyonel bir gerçeklikle arkaik uygulamaların dengesini kurma çabası içerisinde bütünlük ve sürdürülebilir, esnek bir eğitim yönetimi sistemi kurmakta zorlanmaktadır (Çelik, 2019).

Kişisel nedenler kategorisinde, alt kategori olan veli kaynaklı ve öğrenci kaynaklı alt kategorilerinde ortak olan ve dikkat çekici kodlar; “öfkeli” ve “psikolojik problemleri olan” kodlarıdır. Öğretmenler, yıldırma uygulayan kişilerin özelliklerini tanımladıklarında bu iki özelliğe vurgu yapmışlardır. Sorumluluğunu yerine getirmeyen öğrenci ve velisi psikolojik rahatsızlığını ve ilaç kullanmasını yıldırma unsuru olarak kullanabilmektedir. Öğretmenle ilgisi olmayan hatta aileyle ilgili durumlarda öğretmenden yardım isteme, çocuğuna ayrıcalık isteme gibi konularda öğretmenden olumsuz cevap alan veliler, durumu kabullenememektedirler. İletişim problemi olan veliler yıldırma neden olmaktadır. Bu sonuçlar; Leymann (1996); Cemaloğlu ve Şahan (2014); Çelebi ve Taşçı (2014); Camerino ve Marlasca, (2018); Ceran ve Pınar (2022)'in araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Alan yazınla benzerlik gösteren bu sonuçlar; yıldırma uygulayan kişilerin statü, cinsiyet, meslek vb. konularda farklılık göstermesine rağmen kişilik özellikleri bakımında benzer olduklarını göstermektedir.

Mağdurdan kaynaklı nedenlerde en dikkat çekici kod; “işini düzgün yapmaya çalışmak” olarak söylenebilir. Öğretmenler; işini ilkeli olarak layıkıyla yapmaya çalışan, kurallara uymaya çalışan, görev ve sorumluluklarını yerine getirmeye çalışanların yıldırma maruz kaldığını özellikle vurgulamışlardır. Öğretmenler, bunun yanında, kendi işini bile doğru yapmayan, okuldaki herhangi bir işe müdahil olmayan, elini taşın altına sokmayan, öğrencilere karışmayan, velilerin her isteğini yapan, notları bol veren, ders anlatmak yerine dersi boş geçiren öğretmenlerin yıldırma yaşama olasılığının daha düşük olduğunu söylemişlerdir. Araştırmaya katılan ve görüşme yapılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun bunu ifade etmesi, okullarda işini doğru yapmaya çalışan öğretmenlerin yaşadıkları zorlukları ortaya koymaktadır. Bu sonuç; Tınaz (2011); Beycan (2014); Cemaloğlu ve Şahan (2014); Çelebi ve Taşçı

Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 724-751.*

DOI. 10.51460/baebd.1532304

(2014); Küçükçayır (2016)'ın araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Bu sonuç ilkeli olarak işini düzgün yapmaya çalışan insanların her dönemde yıldırma mağduru olabileceklerini ortaya koymaktadır. Bu durumun engellenebilmesi için, okul içi performans değerlendirme süreci ve eğitim denetmenleri tarafından yapılan denetimlerin düzenli yapılması tüm öğretmenlerin görevini en iyi şekilde yapmaları konusunda faydalı olabilir. Kalkan ve Sağlam'ın (2022) da vurguladığı gibi öğretmenlerin eğitimlerle bilgilerinin güncellenmesi ve güçlendirilmesi sürece katkı sağlayabilir. Ayrıca velileri ve öğrencileri doğru yönlendirebilme sürecinde rehberlik servisleri ebeveynlere, öğretmenlere ve anne babalara yol gösterebilir (Sağlam ve diğ. 2021). Çelik (2024)'de ortak değerler ve adaleti, güveni ve liyakat esasını yaşatan kurallara sadakatin, insanların toplumsal kimliklerine olan öz saygıları için gerekli olduğunu vurgulamaktadır.

Yıldırmanın sonuçları; bu araştırmada “örgütsel sonuçlar” ile “kişisel sonuçlar” belirlenmiştir. Örgütsel sonuçlar kategorisinde; motivasyon kaybı, okula gitmek istememe, performans düşüklüğü, okulun huzurunun bozulması, işten ayrılma isteği ve okul değişikliği yapmak olarak ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar; Tınaz (2006); Yüçetürk (2012); Ceran ve Pınar (2022); Amat (2023)'in araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Çalışmada ortaya çıkan bu sonuçlar ve alan yazındaki sonuçlar örtüşmektedir. Bu da yıldırmanın benzer sonuçlar ortaya çıkardığını göstermektedir. Yıldırma uğrayan öğretmenin isteği dâhilinde okulu değiştirilebilir. Bunun yanında yıldırma uygulayan öğrencinin okulu değiştirilebilir. Yıldırma uygulayan öğretmenin velisiyse yine öğrencinin okulu değiştirilebilir. Yıldırma uygulayanın veya mağdur olanın aynı ortamda bulunması, öğretmenin motivasyonunun düşmesi gibi olumsuzluklara yol açabilir.

Kişisel sonuçlar kategorisi; “sosyal etkiler”, “psikolojik etkiler” ve “fiziksel sağlığa etkiler” olarak üç kategoride ele alınmıştır. Sosyal etkiler kategorisinde, en sık tekrar eden kod “aile içinde huzursuzluk” tur. Öğretmenlerin en çok üzerinde durduğu problem aile için huzurun bozulmasıdır. Bu sonuç; Gökçe (2009); Mercanlıoğlu (2010); Altunay vd. (2014); Cemaloğlu ve Şahan (2014)'ın araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Hem alan yazın hem bu çalışmadaki sonuçlar yıldırmanın hem maruz kalana hem de ailesine olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabildiğini göstermektedir.

Psikolojik etkiler alt kategorisinde; “öfke problemi” en sık tekrar eden koddur. Öğretmenler yaşadıkları yıldırma sonucunda, öfkelerine hâkim olamadıklarını ifade etmişlerdir. Çeşitli yerlerde öfke kontrolünü sağlayamadıklarını ve hayatlarında olumsuz deneyimler yaşattığını ifade etmişlerdir. Psikolojik etkiler kategorisindeki diğer kodlara bakıldığında; psikolojinin bozulması, tükenmişlik sendromu, kaygı bozukluğu gibi sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu sonuçlar insanların hayatını etkileyen büyük problemler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunlar, araştırmanın çarpıcı sonuçlarından birkaçı olarak ifade edilebilir. Bu sonuçlar; Gökçe (2009); Tınaz (2011); Yüçetürk (2012); Küçükçayır (2016); Camerino ve Marlasca (2018)'in araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Fiziksel sağlığa etkiler alt kategorisinde; fiziksel yorgunluk, uyku problemleri, fiziksel sağlığın bozulması, iştahsızlık, sigara kullanımında artış kodları oluşmuştur. Bu sonuçlara bakıldığında, sonuçların ciddi boyutlarda olduğu görülmektedir. Yıldırma mağduru öğretmenler, yaşadıkları olumsuz sürecin sonucu olarak, uyku problemi çektiklerini, bunun yanında fiziksel olarak yorgun hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu durumdaki bir öğretmenin okulda verimli çalışması beklenemez. Bu sonuçlar; Tınaz (2006); Gökçe (2009); Tınaz (2011); Cemaloğlu ve Şahan (2014); Çalışma ve Sosyal

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Güvenlik Bakanlığı (2014); Küçükçayır (2016)'ın araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Yıldırımaya maruz kalan kim olursa olsun mağdur olan kişinin fiziksel sağlığının bozulması olası problemlerden biridir. Bu sonuçlar ve alan yazın bunu ortaya koymaktadır.

Yıldırmanın sonuçlarına bakıldığında fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak önemli sonuçlara neden olduğu görülmektedir. Yıldırma yaşayan öğretmenlere, bu konuda uzman kişilerce psikolojik destek verilmelidir. Bu destek, devlet tarafından veya yıldırma uygulayan kişiler tarafından karşılanmalıdır. Psikolojik destek veren uzman tarafından uygun görülürse öğretmene, izin hakkından azalma olmadan izin verilmelidir.

Bu araştırmada, yıldırma ile baş etme yöntemleri; “Kişisel yöntemler”, “resmi girişimler” ve “sosyal destek” olarak ele alınmıştır. Kişisel yöntemler kategorisinde, en sık tekrar eden kod; güçlü olmaya çalışmaktır. Öğretmenler yaşadıkları yıldırma karşısında; direnmeye, güçlü durmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Baskılara karşı durmaya, şikâyetler karşısında kendini savunmaya, tehditlere boyun eğmemeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bu sayede yıldırma ile baş etmeye çalıştıkları söylenebilir. Bu sonuç; Konaklı (2011); Küçükçayır (2016)'ın araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir.

Resmi girişimler kategorisinde; Milli Eğitim Müdürlüğünden destek almak, sendika desteği, hukuksal destek, suç duyurusunda bulunmak kodları oluşmuştur. Frekanslara bakıldığında, bu çözüm yollarına başvuran öğretmen sayısının az olduğu dikkat çekmektedir. Bunun başlıca nedeni, yapılacak resmi girişimlerin sonuçsuz kalacağı düşüncesidir. Öğretmenler veliyi veya öğrenciyi şikâyet edecek bir kurum bulamadıklarını, bu nedenle dertlerini anlatacak muhatap aradıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenin, öğrencisini veya velisini adli makamlara şikâyet etmesi, çevresinde hoş karşılanmayabilmektedir. Öğretmenler; öğrencisini şikâyet etmesinin, kendisini aciz duruma düşüreceğini düşünmektedirler. Bunun yanında, yıldırma, kanıtlanması görece zor bir konudur. Bunu yargıya ispatlamak da zor bir durumdur. Aynı zaman, yargı süreci uzun sürmektedir ve maddi ve manevi olarak insanı yıpratmaktadır. Öğretmenler, bu nedenle yargı yoluna başvurmayla çekinmektedirler. Bu sonuçlar; Davenport vd. (1999); Tınaz (2011); Altunay vd. (2014); Beycan (2014); Ceran ve Pinar (2022)'ın yaptığı araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde “Yıldırma ile Mücadele” birimi kurulmalı ve işlevsel hale getirilmelidir. Öğretmenler, yaşadıkları yıldırma, uzun hukuki süreçlerden geçmeden bu birime aktarabilmelidir. Bu birime yaptırım gücü verilmeli ve duruma müdahale edebilmelidir. Yargıya taşınması gereken durum oluşursa öğretmen adına davacı olmalıdır, adli süreç başlatabilmelidir. Adli süreç öncesinde ve bu süreç boyunca, konunun uzmanı kişilerden hukuki destek devlet tarafından sağlanmalıdır. Bunun yanında, okul disiplin yönetmelikleri en baştan ele alınmalı ve düzenlenmelidir. Bütün okul kademelerine uygulanmalıdır. Okul disiplin yönetmelikleri işlevsel hale getirilmelidir. Zorunlu eğitim sistemi, eğitim paydaşları ile görüşülüp Türkiye'ye uygun olarak tekrar gözden geçirilmelidir. Kalabalık okullarda öğrenci sayılarını azaltmak için çalışmalar yapılmalıdır. Öğretmenin, öğrenciyi ve veliyi karşı yaptırım gücü olmalıdır. Buna yönelik olarak, eğitim sisteminde ve resmi metinlerde düzenlemeler yapılmalıdır.

Sosyal destek kategorisinde ele alınan kodlar olan; iş arkadaşlarından destek görmek, rehberlik servisi desteği, okul idaresi desteği, ailevi destek kodları önemli baş etme yöntemleri olarak

Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 724-751.*

DOI. 10.51460/baebd.1532304

görülmektedir. Okul yönetiminin yıldırma sürecine dahil olması veya olmaması önem arz etmektedir. Okul yönetimi, yıldırmaya dahil olmaz veya dahil olduğunda süreci yönetemezse öğretmenler için olumsuz sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Bu durum yukarıda bahsedildiği gibi yıldırmanın bir nedeni olarak ortaya çıkmaktadır. Bununla beraber okul yönetimi yıldırmaya dahil olarak süreci yönetmeyi başarsa öğretmenler için olumlu sonuçlar ortaya çıkabilmektedir (Tınaz, 2006). Okul yönetimlerinin desteklediği öğretmenler, okul değişikliği yapmak gibi ciddi kararlar alma gereği duymamışlardır. Okul yönetiminin desteklediği öğretmenlerin, süreci daha kolay sürdürdüğü görülmüştür. İş arkadaşlarından destek gören öğretmenler, kendilerinden emin olarak, süreçle başa çıkmaya çalışmışlardır. Kendi meslektaşından destek gören öğretmenler, maruz kaldıkları olumsuz davranışlarla daha kolay mücadele edebilmişlerdir. Meslektaş desteği göremeyen öğretmenler bu durumdan yakınmışlardır. Bu süreçlerde, rehberlik servisleri kilit rol oynamaktadırlar. Öğretmenler, veli ve öğrencilere nasıl davranacaklarını bazen kestirememektedirler. Bu konuda rehberlik servisinden destek almışlardır. Özellikle okul idaresinin kayıtsız kaldığı durumlarda, rehberlik servisi, öğretmenlere destek olmaktadır. Ailelerinden destek gören öğretmenler, süreci daha kolay atlattıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar; Davenport vd. (1999); Altunay vd. (2014); Beycan (2014); Cemaloğlu ve Şahan (2014)'ın araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca okul müdürlerinin olumlu bir okul iklimi oluşturması okulda olumlu olumlu iletişim açısından gereklidir (Babaoğlu vd., 2017)) ve girişim ruhlu sosyal insan yetiştirme açısından (Öz, 2022) gereklidir. Okul yöneticilerinin ve okul rehber öğretmenlerinin yıldırma konusunda bilinçli olması, durumu erken fark etmesi, mağdurları destekleyerek yıldırma sürecini engellemesi süreci olumlu etkileyebilir.

Sonuçlar

Bu araştırmada görüşme yapılan yirmi öğretmenden on ikisi veli tarafından sekizi öğrenci tarafından yıldırma görmüştür.

Öğretmenler kişisel alana yönelik yıldırma yaşamalarında en fazla telefon aracılığıyla rahatsız edilmelerinin etkili olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenlerin mesleki alana yönelik yıldırma yaşamalarında en fazla etkili olan durumun öğretmenlerin öğretmenliğinin sorgulanması olmuştur.

Yıldırmanın nedenleri “örgütsel nedenler” ve “kişisel nedenler” olarak iki kategoride ele alınmıştır. Kişisel nedenler kategorisi; veli kaynaklı, öğrenci kaynaklı ve mağdurdan kaynaklı olmak üzere üç alt kategoride incelenmiştir.

Yıldırmanın öğretmenlerde fiziksel, psikolojik ve sosyal olumsuz sonuçlarının olduğu belirlenmiştir.

Bu araştırmada, yıldırma ile baş etme yöntemleri; “Kişisel yöntemler”, “resmi girişimler” ve “sosyal destek” olarak belirlenmiştir.

İşini yaparken ilkelerden taviz vermeyen ve işini düzgün yapan öğretmenlerin daha fazla yıldırma yaşadığı belirlenmiştir.

Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 724-751.*

DOI. 10.51460/baebd.1532304

Yıldırmanın örgütsel sonuçları arasında; motivasyon kaybı, okula gitmek istememe, performans düşüklüğü, okulun huzurunun bozulması, işten ayrılma isteği ve okul değişikliği yapmak isteği yer almaktadır. Kişisel sonuçları “sosyal etkiler”, “psikolojik etkiler” ve “fiziksel sağlığa etkiler” olarak üç kategoride ele alınmıştır.

Öğretmenlerin yıldırma ile baş etme yöntemlerinin “kişisel yöntemler”, “resmi girişimler” ve “sosyal destek” olduğu belirlenmiştir.

Öneriler

Öğrenci ve veli öğretmenle her türlü işini okul saatlerinde halletmeli, veli ve öğrencilerin okul dışı saatlerde öğretmenlere ulaşması durumun engelleyici düzenlemeler getirilmeli. Öğretmenlerin kişisel numaraları, izinsiz olarak veli ve öğrencilere verilmemelidir. Öğretmen-öğrenci-veli whatsapp grupları kullanılmamalıdır.

Telefon ve internet yoluyla yıldırma ve siber yıldırma önleme konularında araştırmalar yapılması bu alandaki çalışmalara katkı sağlayabilir.

Veli veya öğrencilerin asılsız şikâyetleri, işleme konulmamalı ve asılsız yaptırımlara hukuki yaptırım getirilmelidir. Öğretmen şikâyetlerinin nasıl sonuçlandığı ve öğretmenleri nasıl etkilediği konularında araştırmalar yapılması önerilebilir.

Velilerin; okulun genel işleyişine, ders işlenmesine, öğretmenin kişisel hayatına, sınıf içi ortama, gereksiz müdahale etmesi önlenmelidir. Bu bağlamda öğretmenin, toplumdaki itibarını ve saygınlığını yükseltecek politikalar oluşturulmalıdır.

Öğretmenlerin, öğrenciler veya veliler tarafından yıldırma uğrama konusu, lisans eğitimlerinde, öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerde ve okulların dönem başı seminerlerinde işlenmeli ve öğretmenlerin, yöneticilerin ve okul psikolojik danışmanlarının farkındalıklarının artırılması sağlanmalıdır.

İşini yaparken ilkelerden taviz vermeyen ve işini düzgün yapan öğretmenlerin yaşadığı yıldırma sürecini daha derinlikli incelemek amacıyla gözleme ve derinlikli görüşmelere dayalı araştırmalar yapılması önerilebilir.

Okul yönetimi ve rehber öğretmen yıldırma sürecine dahil olarak tarafları doğru yönlendirmeli, mağduru haklı olduğu durumlarda destekleyerek, koruyarak mağdurun yıldırma ile baş etmesine destek olmalıdırlar.

Yıldırma mağdurlarına psikolojik destek veren uzmanlarla bire bir görüşme yaparak; yıldırma mağdurlarının neler yaşadıklarının derinlemesine incelenmesi yıldırmanın sonuçlarını ortaya koymasından yararlı olabilir.

Yıldırmanın aile ve sosyal çevreye etkisini konu alan çalışmalar yapılması alana katkı sağlayabilir.

Yıldırma sonucunda okul değiştiren veya mesleğini bırakan öğretmenler üzerine araştırmalar yapmak sonuçlarını kamuoyu ve velilerle paylaşmak faydalı olabilir.

Yıldırma uğrayan öğretmenlerden hukuki veya sendikal desteğe başvuran öğretmenlerin; avukatları veya sendika temsilcilerinin çalışma grubu olacağı nitel araştırmalar yapılabilir. Bu sayede yıldırmaya maruz kalan öğretmenlere; hukuki boyutta veya sendikal destek konusunda nasıl yardımcı olunabileceği konusundaki tartışmalara katkı sağlanabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde “Yıldırma ile Mücadele” birimi kurulması ve işlevsel hale getirilmesi önerilebilir.

Okullarda yaşanan yıldırmanın yakın izleyicisi konumunda olan öğretmenlerle çalışmalar yapılarak yıldırmanın farklı bakış açılarından incelenmesi yararlı olabilir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

- Akan, D., Yıldırım, İ., ve Yalçın, S. (2013). Okul yöneticilerine aşağıdan yukarı doğru uygulanan yıldırma (mobbing) davranışları. *International Online Journal of Educational Sciences, 5(3)*, 646-659.
- Akgeyik, T., Güngör, M., ve Uşen, Ş. (2007). Individual and organisational consequences of mobbing in the workplace: Case of banking sector in Turkey (a survey). *Journal of Academy of Business and Economics, 7(3)*, 150-157.
- Altunay, E., Oral, G., ve Yalçınkaya, M. (2014). Eğitim kurumlarında mobbing uygulamalarına ilişkin nitel bir araştırma. *Sakarya University Journal of Education, 4(1)*, 62-80.
- Amat, F. I. (2023). *Acoso laboral en el sector sanitario: Una revision bibliografica* [Trabajo de fin de master]. Miguel Hernandez Universitat.
- Atman, Ü. (2012). İşyerinde Psikolojik Terör: Mobbing. *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi, 3(1)*, 157-174.
- Aydın, S., ve Bayazıt, İ. (2021). Nitel araştırma yöntemleri. M. Çelebi (Ed.), *Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik* (ss. 182-209). Pegem Akademi.
- Babaoğlu, E., Çelik, E., ve Nalbant, A. (2018). İdeal öğrenci velisi üzerine nitel bir çalışma. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 9(1)*, 51-65. <https://doi.org/10.19160/ijer.370497>
- Babaoğlu, E., Nalbant, A., ve Çelik, E. (2017). Okul başarısına okul yöneticisinin etkisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (43)*, 93-109. <https://doi.org/10.21764/efd.82932>
- Blase, J., and Blase, J. (2003). The phenomenology of principal mistreatment: teachers perspectives. *Journal of Educational, 41(4)*, 367-422.
- Bogdan, R. C., and Biklen, S. K. (2022). *Eğitimde nitel araştırma teori ve metotlara giriş* (S. Balcı ve B. Ahi, Çev.). Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2020). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi.
- Camerino, A. A. and Marlasca, M. M. O. (2018). El acoso laboral en el ambito sanitario. *Medicina Clinica, 150(5)*, 198-201. <https://doi.org/10.1016/j.medcli.2017.06.034>
- Cemaloğlu, N. (2007). The exposure of primary school teachers to bullying: An analysis of various variables. *Social Behavior and Personality: an international journal, 35(6)*, 789-802.
- Cemaloğlu, N., ve Ertürk, A. (2008). Öğretmen ve okul müdürlerinin maruz kaldıkları yıldırmanın yönü. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, 46*, 67-86.
- Cemaloğlu, N., ve Okçu, V. (2012). İlköğretim okulu yöneticilerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin yıldırma (mobbing) yaşama düzeyleri arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(3)*, 214-239.
- Cemaloğlu, N., ve Şahan, G. (2014). Akademisyenlerin üniversitelerde karşılaştıkları mobbing ve başa çıkma yolları. F. Uluğ, K. A. Ertan ve H. Özgen (Ed.), *II. Kamu Etiği Seçilmiş Kongre Bildirileri* (1. Basım, s.484-501). Todaie Yayınları.
- Ceran, E. B., ve Pınar, R. İ. (2022). İşyerinde mobbing davranışına ilişkin meta analiz temelli bir araştırma. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi, 15(1)*, 237-281. <https://doi.org/10.17218/hititsbd.1115949>
- Creswell, J.W., (2018), Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni, (Çev. M. Bütün ve S.B. Demir). Siyasal Kitabevi.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. (2014). İşyerlerinde psikolojik taciz (mobbing) bilgilendirme rehberi. <https://www.csgeb.gov.tr/media/1327/i%C5%9Fyerlerinde-psikolojik-taciz-mobbing-bilgilendirme-rehberi-2014.pdf>
- Çelebi, N., ve Taşçı, G. (2014). Öğretmenlerin maruz kaldığı mobbing (yıldırma). *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama, 5(9)*, 43-66.
- Çelik, E. (2013). Kitle haberleşme araçlarının gençlerin dil ve anlam algısına etkisi. *Yeni Türkiye Dergisi, 55*, 1243-1256.
- Çelik, E. (2019). Modernleşme sürecinde toplumsal bilincin dönüşümü ve eğitim yönetimine yansımaları. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 9(2)*, 521-546. doi: 10.23863/kalem.2019.138
- Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1)*, 724-751.
DOI. 10.51460/baebd.1532304

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.

Araştırma Makalesi / Research Paper

- Çelik, E. (2018). Modern toplumda serbest zamanın işlevi ve planlanması. *Akademik Hassasiyetler* 5(9), 77-92.
- Çelik, E. (2005). Mobbing ve mobber kavramları üzerine. *Türk Dili Dergisi*, 89(641), 479.
- Çelik, E. (2024). Toplumsal bozulmanın yönetsel parametreleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 44-60.
- Çelik, S., ve Peker, S. (2010). Mobbing perceptions of high school teachers. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 1617-1623. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.12.375>
- Çetin, F., Polat, G., ve Yücel, C. (2023). Okul müdürlerinin maruz kaldığı ters mobbing eylemleri. *Toplum, Eğitim ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 110-131.
- Çivilidağ, A. (2015). Farklı örgütsel yapılarda işyerinde psikolojik tacizin (mobbing) yaygınlığı, önlenmesi ve cinsiyet değişkeni üzerine nitel bir analiz, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (46), 118-147.
- Davenport, N. Z., Schwartz, R. D., and Elliott, G. P. (1999). *Mobbing: Emotional abuse in the American workplace*. Civil Society Publishing.
- Dişli, M. T. (2022). *Kadın okul yöneticisi olmanın zorlukları ile yaşadıkları mobbing durumlarının değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Harran Üniversitesi.
- Doğancı, D. E., ve Çakrak, R. (2016). Hukuki düzenlemeler çerçevesinde psikolojik taciz (mobbing) ve ispat yükü. *Karatahta İş Yazıları Dergisi*, 6, 77-106.
- Ersoy, A. F. (2019). Nitel araştırma desenleri. A. Şaban ve A. Ersoy (Ed), *Fenomenoloji* (ss. 81-139). Anı Yayıncılık.
- Ertürk, A. (2013). Mobbing behaviour: Victims and the affected. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 13(1), 169-173.
- Feda, D.M., Gerberich, S.G., Ryan, A.D., Nchreiner, N. M., and McGovern, P.M. (2010). Written violence policies and risk of physical assault Minnesota educators. *Journal of Pubic Health Policy*, 31(4), 461-477.
- Given, L. M. (2021). *100 soruda nitel araştırma*. (A. Bakla ve İ. Çakır, Çev.). Anı Yayıncılık. (Orijinal baskı, 2016)
- Gökçe, A. T. (2009). Mobbing: İş yerinde yıldırma kavramsal çerçeve. *Üniversite ve Toplum Dergisi*, 9(2), 1-9.
- Güler, A., Halicioğlu, M. B, ve Taşğın, S. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri teorik çerçeve-pratik öneriler 7 farklı nitel araştırma yaklaşımı- kalite ve etik hususlar*. Seçkin Yayıncılık.
- Hilal, Ö., Elif, D. E., Nazenin, İ., Aynur, M., ve Faikoğlu, R. (2015). Mobbing (psikolojik yıldırma), örgüt üzerindeki etkileri ve çözüm önerileri. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 2(1), 27-33.
- Işık, F. K., ve İnegöl, F. (2023). Öğretmenlerin mobbing (yıldırma) davranışlarına ilişkin görüşleri (Alti Eylül ilçesi örneği), *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 9(73), 3933-3944. <http://dx.doi.org/10.29228/sm.rj.70911>
- Jennifer, D., Cowie, H., and Ananiadou, K. (2003). Perceptions and experience of workplace bullying in five different working populations. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression*, 29(6), 489-496.
- Kalkan, A. ve Sağlam M. (2022). Lise son sınıf öğrencilerinin salgın döneminde sınava yönelik ders çalışma alışkanlıklarının çeşitli değişkenlerle incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(19), 272-287. <https://doi.org/10.46778/goputeb.1079997>
- Kanık, L. (2023). Mobbing (iş yerinde yıldırma/taciz) olgusu: Kütüphaneler açısından bir inceleme. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, 6(4), 548-569.
- Karataş, G. (2023). Investigation of mobbing exposure of female teachers working in schools by female administrators. *International Social Sciences Studies Journal*, 9(110), 6320- 6328. <http://dx.doi.org/10.29228/sssj.69319>
- Kaya, N., ve Han, B. (2022, Kasım 12-13). *Öğretmenlerin karşılaştığı yıldırma (mobbing) davranışlarının incelenmesi* [Sözlü bildiri]. XII. Uluslararası Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Konferansı, Antalya, Türkiye.
- Konaklı, T. (2011). *Üniversitelerde yıldırma ve kültürel değerlerin yıldırma ile başa çıkma yaklaşımlarına etkisi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Küçükçayır, G. A. (2016). *Eğitimcilerin yıldırma davranışları üzerine nitel bir araştırma* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Başkent Üniversitesi
- Leymann, H. (1996). The content and development of mobbing at work. *Europen Journal of Work and Organizational Psychology*, 5(2), 165-184.
- Babaoğlu, E. ve Turap, Z.Y. (2025) Öğretmenlerin öğrenciler ve veliler tarafından uğradıkları yıldırma yaşantılarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(1), 724-751.
DOI. 10.51460/baebd.1532304

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 724-751.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 724-751.
Araştırma Makalesi / Research Paper

- Matthiesen, S. B., and Einarsen, S. (2007). Perpetrators and targets of bullying at work: Role stress and individual differences. *Violence and victims*, 22(6), 735-753.
- Mercanlıoğlu, Ç. (2010). Çalışma hayatında psikolojik tacizin (mobbing) nedenleri, sonuçları ve Türkiye'deki hukuksal gelişimi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 37-46.
- Merriam, S. B. (2018). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (S. Turan, Trans.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2018, Temmuz 30). Erişim adresi, <https://www.meb.gov.tr/147-kapatildi-quot444-0-632quot-numarali-hattandanisma-hizmeti-verilecek/haber/16886/tr>
- Öz, H. (2019). Veri temelli okul yöneticisi seçme, yetiştirme ve görevlendirme modeli. *Journal of Social Sciences And Education*, 2(2), 311-334.
- Öz, H. (2022). Sosyal girişimsel liderlik: Eğitim kurumlarında sosyal değer yaratmanın sürdürülebilir yolu. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(236), 3693-3716. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.940654>
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bütün ve S. Demir, Çev. Ed.). Pegem Akademi.
- Resmi Gazete. (2023). *Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği*. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230411-1.htm>
- Sağlam, M. (2014). The legalization process of 4+4+4 in the narratives of the primary school teachers in yozgat city center in turkey. *Journal of Education and Future*, 5, 117-127.
- Sağlam, M., Özbay Karlıdağ, İ., ve Korkmaz, R. B. (2021). Preschool Teachers' Views on Guidance and Psychological Counseling Services in Early Childhood Education. *Education Quarterly Reviews*, 4(4), 124-132.
- Şahin, B. (2022). Devlet ve özel okul çalışanlarının mobbinge (yıldırma) maruz kalma durumları. *International Social Sciences Studies Journal*, 8(95), 836-850. <http://dx.doi.org/10.26449/sss.3858>
- TBMM Komisyon Raporu (Nisan 2011). İşyerinde psikolojik taciz (mobbing) ve çözüm önerileri. https://www5.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/komisyon_rapor_no_6.pdf
- Tınaz, P. (2011). *İşyerinde psikolojik taciz (mobbing)*. Beta Yayıncılık.
- Tınmaz, A. K., ve Yıldırım, E. (2023). Okul öncesi öğretmenlerinin karşılaştıkları yıldırma ile ilişkili fenomenolojik bir araştırma. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 36-56.
- Tutar, H., ve Uslu, F. (2018). *Mobbing Hukuku*. Adalet Yayınevi.
- Türkiye Psikiyatri Derneği (2023, Ocak 10). *Yıldırma (mobbing)*. <https://psikiyatri.org.tr/halka-yonelik/15/yildirma-mobbing>.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, S., ve Tur, G. (2021). Covid 19 salgını sürecinde Mobbing Sorunu: Evden çalışan beyaz yakallılar üzerine bir araştırma. *Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 171-186.
- Yılmaz, C. (2020). Mobbing üzerine nitel bir araştırma: Astarlarından üstlerine uygulanan mobbing. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 12(1), 19-33.
- Yücer, E. E. (2012). İşyerlerindeki yıldırma eylemlerini önlenmede sendikaların rolü: Nitel bir araştırma. *Çalışma ve Toplum*, 35(4), 41-72.